

16. Børnemad - rammer for obligatorisk frokost til 0-6 års børn (2009-13742)

Udvalget skal tage stilling til serviceniveau for og finansiering af madordninger på 0-6 års området.

INDSTILLING OG Beslutning

Børne- og Ungdomsforvaltningen indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget,

1. at udvalget drøfter ønsker til serviceniveau for forplejning til 0-6 års børn i Københavns Kommune: fx kun frokost, kombination eller fuld forplejning
2. at udvalget drøfter finansieringen af tilbuddet, herunder mulighederne for at hæve forældrebetalingssandelen
3. at daginstitutionernes medfinansiering beregnes ud fra nuværende forbrugstal
4. at daginstitutionerne pålægges at udnytte deres lokale køkkenkapacitet, så der opnås den højeste grad af egenproduktion i daginstitutionerne

Problemstilling

I budgettet for 2009 blev det besluttet, at Børne- og Ungdomsforvaltningen i løbet af foråret 2009 skulle fremsætte en indstilling til Borgerrepræsentationen om implementering og drift og finansiering af madordningen. BUF fik samtidig til opgave at opgøre de eksisterende køkkenforhold på hver enkelt institution i samarbejde med Københavns Ejendomme og på baggrund heraf udarbejde et beslutningsoplæg til budget 2010.

I budget 2009 blev der afsat 17,3 mio. kr. til anlæg af køkkener, og 5,6 mio. kr. til implementering af loven, i samarbejde med Københavns Madhus. Implementeringsmidlerne er planlagt anvendt til den store udbudsopgave samt til opgaver, som varetages af Københavns Madhus (institutionsbesøg i alle institutioner, rekruttering af køkkenansvarlige, mentorinstitutioner, kompetenceudvikling i daginstitutionerne og mad-faglig viden).

Der er tale om en økonomisk set omfattende opgave med et finansieringsbehov på op til 89,7 mio. kr., alt efter valg af serviceniveau. Der er fra statens side ikke DUT-kompensation for fripladser og søskenderabatter. En del af driftsudgifterne kan dækkes af daginstitutionernes allerede eksisterende midler til kost (se bilag 1 og 3).

Analyser af køkkenfaciliteterne viser, at en del af de ca. 370 integrerede institutioner og børnehaver (ud af i alt ca. 500 daginstitutioner) helt eller delvist ikke kan producere maden selv fra 1. januar 2010, der skal derfor gennemføres et EU-udbud fra maj/juni 2009.

Selvforvaltningen (se bilag) betyder, at hvad angår kost er det nuværende serviceniveau i kommunen varierende. Loven betyder en indskrænkning i den københavnske selvforvaltning på dette område, og et mere ensartet serviceniveau, hvad angår mad.

Løsning

Da loven skal være implementeret senest 1. januar 2010, er der behov for, at en række beslutninger vedr. driftsøkonomi, finansiering, madmodeller mv. er truffet, før budget 2010 er vedtaget. Et udbud skal igangsættes før sommerferien, for at det tidsmæssigt er muligt både at gennemføre og implementere udbuddet i daginstitutionerne pr. 1. januar 2010.

Den nuværende service til de københavnske børnefamilier er forskellig, alt efter hvilken institution barnet er indskrevet i, men der bliver generelt serveret frokost til vuggestuebørnene og generelt ikke serveret frokost til børnehavebørnene i dag. Tilbud om morgenmad, eftermiddagsmad og mælk er generelt et servicetilbud i de fleste af kommunens institutioner. I bilag 2 er der beskrevet 3 mulige scenarier for implementeringen af loven om obligatorisk frokost i Københavns Kommune. De tre scenarier har forskelligt serviceniveau og dermed forskelligt omkostningsniveau og finansieringsbehov. Der er fordele og ulemper ved alle tre modeller (fordele og ulemper er nærmere beskrevet i bilag 2):

	Fordele	Ulemper
Frokost: (lovens minimum) Frokost til alle børn	Lavt finansieringsbehov/ stigning i forældre-betalingen for børnehavebørn	Alle forældre vil opleve dette som en serviceforringelse: I vuggestuerne vil tilbuddet være ringere end i dag, og i børnehaver vil de få frokost men til gengæld miste den øvrige forplejning.
Kombination: Fuld forplejning til vuggestuebørn Frokost til børnehavebørn	Vuggestueforældrene vil opleve et serviceniveau en anelse bedre end i dag. Middel finansieringsbehov/ fuld stigning i forældrebetalingen for børnehavebørn og mindre stigning i betalingen for vuggestuebørn.	Børnehaveforældrene vil ikke nødvendigvis opleve frokosten som en serviceforhøjelse, hvis de samtidig ikke får den øvrige forplejning.
Fuld forplejning: Fuld forplejning til alle børn	Vuggestueforældrene vil opleve et serviceniveau en anelse bedre end i dag, og børnehaveforældrene vil opleve en betydelig serviceforbedring.	Stort finansieringsbehov/ fuld stigning i forældrebetalingen for børnehavebørn og vuggestuebørn.

Opgaven med implementering af Børnemad til 0-6 års børn i de københavnske institutioner sker i et tæt samarbejde med Københavns Madhus. Københavns Madhus bidrager både til at løse den konkrete og store implementeringsopgave i forhold til institutionerne, og til en sikring af, at kommunens frokosttilbud lever op til økologi-krav, og at maden bliver ernæringsmæssigt og kulinarisk god. Samarbejdet med Københavns Madhus frem til et endelig beslutningsoplæg skal bidrage til at involvere institutionerne, udvikle madmodeller og undersøge forholdene – både i institutionerne og på markedet for eksterne madleverandører.

I denne indstilling er der anvendt aktuelle forbrugstal frem for gamle normtal, da institutionerne i en årrække har haft selvforvaltning (se bilag 3). Institutionerne har haft ret til frit at disponere de tildelte midler til institutionens aktiviteter, hvorfor en mulig tilpasning af normtallene vil føre til nedgang i serviceniveau, og især vil få konsekvenser for institutionernes midler til aflønning af personale. Dette skyldes, at institutionerne i så fald skal tilpasse deres budgetter til dette i løbet af 2009.

Både hævnning af forældrebetalingsandelen og krav til institutionernes medfinansiering kan have konsekvenser for forældrenes som pædagogernes opbakning til det nye tilbud.

For at sikre den bedst mulige udnyttelse af den nuværende køkkenkapacitet, foreslås det, at daginstitutioner skal udnytte deres køkkenkapacitet, så den højeste grad af egenproduktion opnås. Dels af økonomiske årsager. Dels fordi egenproduceret mad både kulinarisk og pædagogisk må betragtes som et mere interessant tilbud end eksternt produceret mad.

Økonomi

Opgaven har konsekvenser for indtægter og udgifter på dagområdet. Alt efter valg af serviceniveau vil udgifterne beløbe sig til mellem 22,4 og 89,7 mio. kr. Udgifterne til obligatorisk frokostmåltid til 0-6 års børnene i kommunens daginstitutioner kan i henhold til loven finansieres ved en stigning i forældrebetalingssandelen fra 25% til 30%. Hvis der ønskes fuld forplejning til både vuggestue- og børnehavebørn skal forældrebetalingssandelen hæves til 30% for begge aldersgrupper. De foreløbige beregninger af driftsøkonomi og finansiering er nærmere beskrevet i bilag 1.

Videre proces

På baggrund af drøftelser af serviceniveau og finansiering udarbejder forvaltningen indstilling til Børne- og Ungdomsudvalget til behandling 25. marts 2009. Denne indstilling skal ifølge budgetaftalen 2009 herefter behandles i ØU (april 2009) og BR (maj 2009). Indstillingen vil udover anlægsbehov, driftsøkonomi og finansiering omfatte rammer for udbud (kravspecifikationer (herunder kulturelle og religiøse hensyn), vejledende kostpris mv.) og de madmodeller, der skal opereres med (fra egenproduktion over fx halvfabrikata til levering af kold/varmholdt mad).

Else Sommer

/Kristina Koch Sloth

bilag

[1. Driftsøkonomi og finansiering](#)

[2. Børnemad i Københavns Kommune](#)

[3. Selvforvaltning i Københavns Kommune](#)

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning den 25.02.2009

Indstillingens 1. og 2. at blev drøftet. 3. og 4. at blev godkendt.

